

1. Parter och domslut

1.1 Victor Wallander

Parter

Tilltalad

Sven VICTOR Wallander, 19870319-7833
Valhallavägen 168 Lgh 1201, 115 24 Stockholm

Offentlig försvarare

Advokat Klas Bjuremark
Severin & Carlberg Advokater KB
Östermalmsgatan 90 1 tr, 114 59 Stockholm

Åklagare

Kammaråklagare Leonardo Roseneld
Åklagarmyndigheten
Västerorts åklagarkammare i Stockholm
Box 1250, 171 24 Solna

Domslut

Brott som Victor Wallander döms för

Uppmaning till självmord, 4 kap 7 a § 1 st brottsbalken, 2021-08-06, Sundbyberg

Påföljd

Villkorlig dom
40 dagsböter om 330 kr (13 200 kr)

Brottsofferfond

Victor Wallander ska betala en avgift till brottsofferfonden på 800 kr.

Detta är en avskrift av en elektronisk originalhandling.

Postadress
Box 1356
171 26 Solna

Besöksadress
Sundbybergsvägen 5
Solna

Expeditionstid
måndag - fredag
08:00-16:30

Telefon
08-561 658 00

E-post
solna.tingsratt@dom.se

Webb
www.solnatingsratt.domstol.se

Ersättning och återbetalning

Victor Wallander ska betala tillbaka 15 000 kr av kostnaderna till staten.

Klas Bjuremark får ersättning av staten med 101 726 kr. Beloppet fördelas enligt följande:

- 72 461 kr arbete
- 7 920 kr tidspillan
- 1 000 kr utlägg
- 20 345 kr mervärdesskatt

2. Yrkanden

2.1 Stämningsansökan, aktbilaga 3, 2021-12-22, åtalspunkt 1

Uppmaning till självmord, 4 kap 7 a § 1 st brottsbalken, 2021-08-06, Sundbyberg

Gärningsbeskrivning

1.1 UPPMANING TILL SJÄLVMORD (5000-K932028-21)

Victor Wallander har uppmanat Jasmina Tukiainen att begå självmord genom att via e-post skriva till henne att hon borde hoppa framför ett tåg. Gärningen var ägnad att medföra en inte obetydlig fara för en sådan handling. Det hände den 6 augusti 2021 när Jasmina Tukiainen befann sig på Brunnsgatan 6, Sundbyberg, Sundbybergs stad, eller annan plats i landet.

Victor Wallander begick gärningen med uppsåt.

3. INSTÄLLNING, UTREDNING OCH DOMSKÄL

3.1 INSTÄLLNING

Victor Wallander har förnekat gärningen. Han har yrkat ersättning av staten för vittnesbevisning med 4 500 kr för det fall han frikänns från åtalet.

3.2 UTREDNING

Som skriftlig bevisning har åklagaren åberopat följande.

- Händelserapporter
- Promemoria angående tidpunkten för Jasmina Tukiainens död
- Fotografier på bl.a. meddelanden som har skickats via mejl, Messenger, Instagram och WhatsApp

Av händelserapporterna framgår att polisen vid fyra tidigare tillfällen sedan slutet av 2019 har kontaktats med anledning av att Jasmina Tukiainen uppgett att hon avser att begå självmord. Två av tillfällena har ägt rum under 2021, varav det senaste i slutet av maj. Det framgår att Jasmina Tukiainen då uppgav att hon befann sig på ett tågspår. Därutöver framgår att polisen kontaktades den 7 augusti 2021, då Jasmina Tukiainen utförde det självmordsförsök som senare ledde till hennes död.

Av promemorian framgår att Jasmina Tukiainen avled den 11 augusti 2021.

Av fotografierna på meddelanden framgår att Jasmina Tukiainen vid ett mycket stort antal tillfällen har skrivit till vänner och bekanta att Victor Wallander på olika sätt har behandlat henne illa. Det framgår även att Victor Wallander vid ett flertal tillfällen har anklagat Jasmina Tukiainen för att sprida lögn om honom.

Vidare framgår att Jasmina Tukiainen kl. 13.52 den 6 augusti 2021 har skickat en s.k. skärmdump till Erica Skoglund. Skärmdumpen har avsett ett mejl. I mejlet, som anges vara skickat kl. 13.40 samma dag från avsändaren "Victor Wallander" till mottagaren "Jasmina Tukiainen", anges följande.

Re: Säg vad du vill och jag lovar hålla det.

Att du hoppar framför ett tåg

--
Mvh
Victor

Vid tidpunkten då skärmdumpen togs bestod den totala mejlkonversationen mellan mottagaren och avsändaren av tolv mejl.

Av fotografierna framgår även att Jasmina Tukiainen kl. 18.14 den 6 augusti 2021 har skickat ett mejl till Victor Wallander där det bl.a. anges att hon någon månad tidigare låg på en tågräls. Försvaret har gjort gällande att detta fotografi, samt ett ytterligare fotografi på ett mejl från Jasmina Tukiainen till Victor Wallander som getts in till polisen av Joel Tukiainen, omfattats av beslagsförbudet i 27 kap. 2 § andra stycket rättegångsbalken i dess lydelse före den 1 juni 2022.

Försvaret har som skriftlig bevisning åberopat en stor mängd fotografier på bl.a. meddelanden som skickats via mejl, Messenger och iMessage.

Av fotografierna framgår att Jasmina Tukiainen har skickat ett mycket stort antal mejl och andra meddelanden till Victor Wallander, särskilt den 6 augusti 2021. Det framgår att hon då vid upprepade tillfällen har uppmanat Victor Wallander att kontakta henne och därefter bett honom att "dra åt helvete" för att sedan be honom om förlåtelse. Vidare framgår att Jasmina Tukiainen vid upprepade tillfällen har bett om ursäkt för sitt beteende den 5 augusti 2021 och för saker hon skrivit till en tredje person. Flera av mejlen som skickats den 6 augusti 2021 har haft ämnesraden "Säg vad du vill och jag lovar hålla det" och Victor Wallanders mejl har i många fall avslutats med underskriften "-- Mvh Victor".

Av fotografierna framgår vidare att Victor Wallander vid flera tillfällen har uppmanat Jasmina Tukiainen att vända sig till en läkare för att få hjälp samt att han har skrivit till Jasmina Tukiainens moster att han har blockerat Jasmina Tukiainen. Därutöver framgår att Victor Wallander den 21 maj 2021 har skrivit till Jasmina Tukiainens bror, Joel Tukiainen, att Jasmina Tukiainen hotat att ta livet av sig. Han har dagen därefter skrivit till Joel Tukiainen att han pratat med Jasmina Tukiainen 100 gånger men att det inte blir bättre och att han inte "pallar med" det längre.

Victor Wallander har hörts. På åklagarens begäran har vittnena Erica Skoglund, Anette Garpe, Jan Westlund, Joel Tukiainen och Mikael Byberg hörts. På försvarets begäran har vittnena Adam Åhlfeldt, Johan Gustavsson och Patrik Slettman hörts.

Victor Wallander har berättat i huvudsak följande.

Han träffade Jasmina Tukiainen i mars 2019. De var inledningsvis väldigt kära i varandra. Efter några månader märkte han att Jasmina Tukiainen stundtals var väldigt ledsen och hade svårt att hantera alkohol.

Han har gjort slut med Jasmina Tukiainen vid fyra tillfällen. Det första tillfället inträffade i oktober 2019 efter att Jasmina Tukiainen kommit hem full. Han försökte bege sig därifrån och satte sig i sin bil. Jasmina Tukiainen ställde sig då i vägen och hindrade honom från att köra iväg. Hon repade sedan motorhuven. Han bad henne sluta men hon gick i stället runt bilen och repade sidorna. Han blev väldigt arg och en stund senare körde han därifrån.

De träffades igen vid nyår 2019/2020. Fram tills hans födelsedag i mars 2020 var allting bra mellan dem även om hans vänner och familj sa till honom att deras relation inte var sund. När Jasmina Tukiainen skulle anordna ett födelsedagsfirande för honom kom inga gäster på grund av hennes beteende. I maj 2020 kom hon återigen hem full till lägenheten. Han hörde att Jasmina Tukiainen var inne på toaletten och talade med någon. Kort därefter öppnades dörren till lägenheten och åtta poliser stormade in. De drog vapen och sa till honom att de skulle skjuta honom om han inte kopplade hunden. När läget lugnat ned sig tog han en färdigpackad väska och ringde efter en taxi. Jasmina Tukiainen bad honom komma tillbaka till lägenheten som om allting var som vanligt. Jasmina Tukiainen vägrade gå därifrån och när han skulle sätta sig i taxin slet hon i honom. Han sov sedan hos en kompis. Det var det andra tillfället som han gjorde slut med Jasmina Tukiainen.

I juni 2020 tog han med sig med Jasmina Tukiainen till sina föräldrar i två veckor. Efter besöket sa hans föräldrar att hans och Jasmina Tukiainens relation inte var bra och att han inte kunde vara tillsammans med henne. Han gjorde då slut med Jasmina Tukiainen igen, varpå hon hotade med att ta sitt liv. När han skulle lämna henne sa hon att hon tagit tabletter. Han bad då hennes bror att kolla hur hon mådde. Hon lovade sedan att aldrig hota med att ta sitt liv igen men hans känsla var att om han lämnade henne skulle hon ta sitt liv. Jasmina Tukiainen fick sedan en

diagnos fastställd. Hon berättade för honom att hon skulle bli botad och att det skulle underlätta för henne om han hjälpte henne under behandlingen, vilket han gjorde. De blev återigen ett par i november eller december 2020 och han flyttade då in i hennes lägenhet på Brunnsgratan.

Han gjorde slut med Jasmina Tukiainen för sista gången i april 2021. Han packade sina saker när hon inte var hemma och åkte till en kompis i stan. Jasmina Tukiainen kom dit mitt i natten och var full och bankade på dörren. Han och hans kompis bad henne åka därifrån men hon lyssnade inte så hans vän ringde polisen. Efter detta flyttade han och kompiserna in i en annan lägenhet. Han bytte dock inte adress eftersom han inte ville att Jasmina Tukiainen skulle veta var han bodde. Samma sommar träffade han en ny tjej vid namn Alexandra. Han fick extremt många mejl från Jasmina Tukiainen. Han blockerade henne men hon bytte mejladress och fortsatte att skriva. Han hade tidigare hjälpt henne med hennes företag och erbjudit sig att fortsätta hjälpa henne även efter att det hade tagit slut mellan dem.

Han och Jasmina Tukiainen kom överens om att ses kvällen den 2 augusti 2021 för att han skulle överlämna ett paket och för att de skulle få möjlighet att prata ut. När han kom till Jasmina Tukiainens lägenhet var hon berusad. Han gav henne ett glas vatten och såg till att hon la sig i sängen. Han lämnade därefter lägenheten. Hon skrev sedan mycket till honom och sa att hon ville ses igen och att hon då skulle vara nykter. De träffades igen i hennes lägenhet på kvällen den 5 augusti 2021. När Jasmina Tukiainen var ute och rökte skrev hon till Alexandra att han var hemma hos Jasmina Tukiainen och att han skulle vara med henne. När han fick reda på detta blev han jätteledsen och gick ut i hallen. Jasmina Tukiainen klädde då av sig naken och han fick springa från lägenheten för att undkomma henne. Efter detta meddelade Alexandra honom att hon inte längre vill ha med honom att göra.

Dagen efter skrev Jasmina Tukiainen till honom att han skulle vara med henne och ligga med henne men han bad henne att låta honom vara. Jasmina Tukiainen skrev otroligt många mejl och han läste inte alla. Han känner igen rubriken till mejlet om att hoppa framför ett tåg. Han kan ha skrivit mejlet, men minns det inte. Han svarade dock inte på frågan i ämnesraden och han kommer inte ihåg vad som föregick skrivningen om att hoppa framför ett tåg. Hela konversationen handlade om att hon skulle låta honom vara. Det aktuella mejlet var inte det sista. Efter att han varit på förhör hos polisen gick han igenom viss mejlväxling mellan dem och allting handlade om att hon skulle lämna honom ifred. Det rörde sig om cirka 28 mejl och han gick

igenom alla. Han tror att det sista Jasmina Tukiainen skickade till honom var ett mejl fredag natt där hon bad honom svara, men han hade då lagt ifrån sig sin telefon.

Under tiden de var tillsammans hotade Jasmina Tukiainen med att ta sitt liv cirka 6-7 gånger, dock inte i mejlväxlingen den 6 augusti 2021. Han känner till två tidigare självmordsförsök. Han har fått läkemedlet Lyrika utskrivet för att kunna hantera perioderna då Jasmina Tukiainen var som mest aggressiv. De bodde tillsammans periodvis under sitt förhållande, men inte vid tidpunkten för händelsen.

3.3 DOMSKÄL

Bakgrund

Jasmina Tukiainen och Victor Wallander träffades under 2019. De har därefter till och från varit ett par och periodvis bott tillsammans. Relationen tog slut definitivt i april 2021. Victor Wallander har den 2 och 5 augusti 2021 besökt Jasmina Tukiainens bostad. Natten till den 7 augusti 2021 har Jasmina Tukiainen försökt begå självmord. Jasmina Tukiainen avled till följd av skadorna den 11 augusti 2021.

Den rättsliga regleringen och dess syfte

Enligt 4 kap. 7 a § första stycket brottsbalken döms den som uppsåtligen uppmanar eller på annat liknande sätt utövar psykisk påverkan mot någon att begå självmord, om gärningen är ägnad att medföra en inte obetydlig fara för en sådan handling, för uppmaning till självmord till fängelse i högst två år. Om gärningen med hänsyn till omständigheterna är mindre allvarlig, ska det inte dömas till ansvar (se tredje stycket).

Straffbestämmelsen infördes den 1 maj 2021. Syftet med kriminaliseringen var att förstärka det straffrättsliga skyddet mot kränkande och hänsynslösa uttalanden som uppmanar någon att ta sitt liv, som bl.a. förekommer på sociala medier och på olika nätforum (jfr SOU 2019:32 s. 72 ff. och s. 223 ff.).

Som framgår av lagtextens utformning är brottet uppmaning till självmord ett farebrott, och inte ett effektbrott. Det krävs således inte att den person som uppmaningen har riktats mot begår självmord eller försöker begå självmord. I lagmotiven framhålls att om omständigheterna vid en straffbar uppmaning till självmord är sådana att rekvisiten för vållande till annans död är uppfyllda

bör gärningspersonen som huvudregel endast dömas (och åtalas) för vållande till annans död.

Vidare uttalas att en uppmaning till självmord inte nödvändigtvis uppfyller rekvisiten för vållande till annans död i de fall uppmaningen lett till ett självmord. (Se prop. 2020/21:74 s. 22 f.)

Parternas ståndpunkter

Victor Wallander har framhållit att han inte minns att han har skickat det aktuella mejlet. Han har vidare gjort gällande att gärningen med hänsyn till omständigheterna är mindre allvarlig. Han har argumenterat för att straffbestämmelsen är avsedd främst för skadliga och kränkande meddelanden som skrivs på nätforum, och att den inte är avsedd för den typ av uppmaning som åklagaren påstår att han har gjort. Han har även framfört att han har befunnit sig under stor press och att han och Jasmina Tukiainen har haft ett destruktivt förhållande.

Åklagaren har särskilt framhållit att straffbestämmelsens syfte är att förhindra och förebygga självmord och att ansvarsfrihetsregeln är avsedd att tillämpas restriktivt. Åklagaren har argumenterat för att ansvarsfrihetsregeln inte tar sikte på den aktuella situationen.

Den brottsliga handlingen

En uppmaning ska uttryckligen avse att den utsatta personen ska ta sitt liv, men ordet självmord behöver inte användas. Det är tillräckligt att det framgår av innehållet i uttalandet eller omständigheterna i övrigt att det är det som åsyftas. En uppmaning till någon som står på en bro om att hoppa omfattas alltså av straffansvaret även om ordet självmord inte uttalas.

Uppmaningen kan ske såväl muntligen som i skrift, t.ex. genom meddelanden i sociala medier. (A. prop. s. 16 och 29.)

Med att på annat liknande sätt utöva psykisk påverkan avses annat än direkta muntliga eller skriftliga uppmaningar till självmord, dvs. uppmaningsliknande indirekt påverkan mot någon att begå självmord. Straffbestämmelsen är begränsad till att avse uttalanden eller annan påverkan som tar sikte på handlingar som typiskt sett kan räknas till självmord eller självmordsförsök och omfattar inte andra former av självskaдебeteenden. Eftersom det beteende som omfattas av straffbestämmelsen ska vara riktat mot enskilda personer omfattas inte heller allmänna debatter eller diskussioner kring självmord. (A. prop. s. 16 f. och 29.)

Närmare om farebedömningen

Att gärningen ska vara ägnad att medföra en inte obetydlig fara för ett självmord innebär att åklagaren inte behöver bevisa att uppmaningen eller påverkan i det enskilda fallet inneburit en sådan fara för självmord. Det är i stället tillräckligt att gärningen typiskt sett inneburit en inte obetydlig fara för självmord. Vid den bedömningen blir de faktiska förhållandena runt uppmaningen samt de personliga förhållandena och hälsotillståndet för den som mottar uppmaningen avgörande. Vad domstolen har att ta ställning till är dock reaktioner som är typiska för en sådan person. Den konkreta målsägandens upplevelse är alltså inte utslagsgivande. (A. prop. s. 17 ff. och 29 f.)

Exempel på omständigheter som kan leda till bedömningen att det typiskt sett finns en inte obetydlig fara för självmord är att den som mottar uppmaningen lider av psykisk ohälsa eller av någon annan anledning kan anses befinna sig i en sårbar situation. Det är dock inte en förutsättning att den uppmanade lider av depression eller psykisk sjukdom. En helhetsbedömning utifrån samtliga kända relevanta omständigheter ska göras. (A. prop. s. 19 och 30.)

Ansvarsfrihet vid mindre allvarliga fall

Ansvar ska inte dömas ut i mindre allvarliga fall. Ansvarsfrihetsregeln syftar till att undanta sådana situationer där straffansvar för en uppmaning till självmord framstår som oskäligt (se a. prop. s. 24).

I lagmotiven finns två exempel som syftar till att klargöra hur långt straffansvaret sträcker sig. Det första exemplet på fall där gärningen kan vara mindre allvarlig är när en närstående, som lever under stor press och i en desperat situation, till en person med psykisk ohälsa, uttrycker sig eller handlar på ett sätt som i och för sig är straffbart. Det andra exemplet på ett sådant fall är när det är fråga om två personer som lever i en destruktiv relation där den ena personen vid upprepade tillfällen hotar med att ta livet av sig och den andra i en uppgiven situation uppmanar den personen att göra det. Bedömningen av vilka gärningar som ska anses vara mindre allvarliga ska dock göras utifrån en helhetsbedömning av samtliga omständigheter. (A. prop. s. 24 f. och 30.)

Ansvarsfrihetsregeln är avsedd att tillämpas restriktivt (a. prop. s. 30).

Kravet på uppsåt vid uppmaning till självmord

Det krävs att gärningspersonen har uppsåt till uppmaningen och de omständigheter som läggs till grund för bedömningen av att det funnits en inte obetydlig fara för självmord, t.ex. målsägandens psykiska ohälsa. Det krävs däremot inte att gärningspersonen haft uppsåt till att dessa omständigheter inneburit att det förelegat en inte obetydlig fara för självmord. (A. prop. s. 20 och 30.)

Liksom i alla brottmål är det åklagaren som har bevisbördan även i uppsåtsfrågan. Åklagaren har alltså att styrka sådana omständigheter som ger stöd för bedömningen att det är ställt utom rimligt tvivel att gärningsmannen hade uppsåt till uppmaningen och de omständigheter som läggs till grund för bedömningen av att det funnits en inte obetydlig fara för självmord.

Vad tingsrätten ska pröva i målet

För att Victor Wallander ska dömas för uppmaning till självmord krävs sammanfattningsvis följande.

- i. Att Victor Wallander uppsåtligt skickat det mejl till Jasmina Tukiainen som åklagaren påstått,
- ii. Att meddelandet innebär en uppmaning om att Jasmina Tukiainen ska begå självmord,
- iii. Att uppmaningen var ägnad att medföra en inte obetydlig fara för att Jasmina Tukiainen skulle begå självmord,
- iv. Att Victor Wallander haft uppsåt till de omständigheter som läggs till grund för bedömningen av att det funnits en inte obetydlig fara för att Jasmina Tukiainen skulle begå självmord, och
- v. Att gärningen inte med hänsyn till omständigheterna är mindre allvarlig.

Jasmina Tukiainen har försökt ta sitt liv samma dag som den påstådda uppmaningen gjordes, och avlidit till följd av skadorna några dagar därefter. Eftersom uppmaning till självmord inte är ett effektbrott, och åtalet inte avser vållande till annans död, ska tingsrätten inte pröva om Victor Wallander har orsakat Jasmina Tukiainens död.

Bedömningen i detta fall

Åklagaren har påstått att Victor Wallander i ett mejl skickat den 6 augusti 2021 har skrivit till Jasmina Tukiainen att hon ska hoppa framför ett tåg. Påståendet vinner starkt stöd av den skärmdump av ett mejl som Jasmina Tukiainen har skickat till bl.a. Erica Skoglund.

Victor Wallander har berättat att Jasmina Tukiainen skickade ett stort antal mejl till honom den 6 augusti 2021, att de hade en väldigt lång mejlkonversation och att han vid tidpunkten var jättearg och jätteledsen. Han har vidare berättat att han inte minns att han skickade det aktuella mejlet till Jasmina Tukiainen, men att detta kan bero på ilska. Därutöver har han berättat att han tror att han har skrivit att hon ska hoppa framför ett tåg, dock inte som ett svar på det som angavs i ämnesraden ("[s]äg vad du vill och jag lovar hålla det."). Tingsrätten anser att Victor Wallanders uppgifter starkt talar för att han den 6 augusti 2021 har skickat ett mejl till Jasmina Tukiainen med det med det innehåll som åklagaren har påstått. Tingsrätten noterar att Victor Wallander även har berättat att konversationen mellan honom och Jasmina Tukiainen fortsatte efter det aktuella mejlet, vilket gör hans påstående om att han inte minns att han skickat mejlet motsägelsefullt. Till detta kommer att det är ostridigt att Victor Wallander och Jasmina Tukiainen har skickat ett stort antal mejl till varandra den 6 augusti 2021 där ämnesraden var "[s]äg vad du vill och jag lovar hålla det."

Sammantaget finner tingsrätten att det är styrkt att Victor Wallander uppsåtligt har skickat det mejl till Jasmina Tukiainen som åklagaren har påstått.

Det är en brist i utredningen att innehållet i det mejl från Jasmina Tukiainen som Victor Wallanders mejl utgjorde ett svar på inte framgår av utredningen. Även om ämnesraden var "[s]äg vad du vill och jag lovar hålla det" är det enligt tingsrätten inte styrkt att Victor Wallanders mejl har utgjort ett svar på det som anges i ämnesraden. Tingsrätten anser dock att Victor Wallanders meddelande inte kan förstås på annat sätt än som en uppmaning att Jasmina Tukiainen ska begå självmord genom att hoppa framför ett tåg.

Av såväl den skriftliga utredningen som förhören med särskilt vittnena Erica Skoglund och Joel Tukiainen framgår att Jasmina Tukiainen sedan lång tid tillbaka har lidit av omfattande psykisk ohälsa. Även Victor Wallander har utförligt berättat om detta. Det framgår vidare att polisen har

kontaktats i både april och maj 2021 med anledning av att Jasmina Tukiainen på olika sätt uppgett att hon avsåg att begå självmord. Enligt tingsrätten är det uppenbart att Jasmina Tukiainen befann sig i en mycket sårbar situation när Victor Wallander uppmanade henne att begå självmord. Att uppmana en person som befinner sig i en sådan situation att begå självmord innebär typiskt sett en betydande fara för självmord. Uppmaningen var därmed ägnad att medföra en inte obetydlig fara för att Jasmina Tukiainen skulle begå självmord.

Som berörts ovan har Victor Wallander berättat att han var medveten om att Jasmina Tukiainen led av omfattande psykisk ohälsa och att han var aktivt engagerad i hennes hälsotillstånd. Han har vidare berättat han varit rädd för att hon skulle begå självmord om han gjorde slut med henne och att hon vid upprepade tillfällen har hotat att ta sitt liv. Det framgår vidare att han har kontaktat Joel Tukiainen den 21 maj 2021 med anledning av att Jasmina Tukiainen hotat att begå självmord och att han var medveten om att Jasmina Tukiainen därefter blev inlagd på sjukhus. Han har den 23 maj 2021 även skrivit till Paulina Palmaer att han tror att Jasmina Tukiainen försökte ta sitt liv. Victor Wallander har även berättat att han känner till ett ytterligare självmordsförsök. Tingsrätten anser därmed att det är styrkt att Victor Wallander vid den tidpunkt då uppmaningen skickades var medveten om att Jasmina Tukiainen led av omfattande psykisk ohälsa, att hon en kort tid dessförinnan hade försökt ta sitt liv och att hon gjort ytterligare ett självmordsförsök. Han har därmed haft uppsåt till dessa omständigheter, som medför att Jasmina Tukiainen befann sig i en mycket sårbar situation och som innebär att det har funnits en inte obetydlig fara för att Jasmina Tukiainen till följd av uppmaningen skulle begå självmord. Tingsrätten anser däremot inte att det är styrkt att han, vid tidpunkten då uppmaningen skickades, var medveten om att Jasmina Tukiainen i maj 2021 befann vid ett tågspår i samband med ett självmordsförsök. Tingsrätten noterar i denna del att det mejl som Jasmina Tukiainen skickade till Victor Wallander, där hon skrev att hon nyligen legat på ett tågspår, skickades när uppmaningen redan hade skett. Redan av detta skäl saknar mejlet någon egentlig betydelse för bedömningen av gärningen. Samma sak gäller för det fotografi på ett ytterligare mejl från Jasmina Tukiainen som getts in till polisen av Joel Tukiainen.

I frågan om gärningen med hänsyn till omständigheterna är mindre allvarlig gör tingsrätten följande bedömning.

Victor Wallander har på ett mycket fritt och detaljrikt sätt berättat om sitt förhållande med Jasmina Tukiainen, om den inverkan som hennes psykiska ohälsa haft på deras relation och om olika händelser som inträffat sedan de blev tillsammans. Tingsrätten anser att hans uppgifter, tillsammans med det som särskilt vittnena Erica Skoglund och Joel Tukiainen har berättat, tydligt visar att Jasmina Tukiainens och Victor Wallanders förhållande har varit destruktivt och att Jasmina Tukiainen vid flera tillfällen har hotat att ta livet av sig. Enligt tingsrätten är det vidare tydligt att Victor Wallander i betydande utsträckning har stöttat Jasmina Tukiainen i hanteringen av hennes psykiska ohälsa. Detta framgår särskilt av att han har medverkat i hennes behandling, trots att de vid tidpunkten inte var ett par. Tingsrätten anser vidare att det, genom de meddelanden som åberopats av Victor Wallander samt vad Adam Åhlfeldt, Johan Gustavsson och Patrik Slettman har berättat, framgår att Jasmina Tukiainen har spridit missvisande och felaktiga uppgifter till vänner och bekanta om Victor Wallanders agerande mot henne under den aktuella veckan i augusti 2021. De uppgifter om klandervärd beteende från Victor Wallanders sida som Jasmina Tukiainen lämnat till bl.a. Erica Skoglund, Anette Garpe, Jan Westlund och Mikael Byberg måste därmed bedömas med mycket stor försiktighet. Vittnenas uppgifter om vad Jasmina Tukiainen berättat för dem om Victor Wallanders beteende saknar därför närmare bevisvärde.

Victor Wallander har även berättat att Jasmina Tukiainen har kontaktat honom på ett mycket omfattande och påträngande sätt och att detta har skett i särskilt stor omfattning den 6 augusti 2021. Hans uppgifter i denna del vinner starkt stöd av den skriftliga bevisningen samt av Adam Åhlfeldts, Johan Gustavssons och Patrik Slettmans uppgifter. Victor Wallander har även berättat att Jasmina Tukiainen i nära anslutning till uppmaningen bl.a. kontaktade den person som han var tillsammans med vid tidpunkten, Alexandra, och skrev saker som medförde att Alexandra inte längre ville träffa honom. Påståendet vinner starkt stöd av de mejl som Jasmina Tukiainen har skickat till Victor Wallander den 6 augusti 2021. Mot denna bakgrund anser tingsrätten att det är tydligt att Victor Wallander befann sig under särskilt stor press när han skickade mejlet, och att det förelegat klart förmildrande omständigheter vid uppmaningen (jfr 29 kap. 3 § 1 brottsbalken). Vid bedömningen av gärningens allvar måste även beaktas att varken innehållet i det mejl som Victor Wallanders mejl utgjorde ett svar på eller de övriga mejl som föregått Victor Wallanders uppmaning framgår av utredningen. Mot detta ska dock ställas att uppmaningen har riktats mot en särskilt sårbar målsägande, och att en uppmaning som görs till en så sårbar person typiskt sett innebär en betydande fara för självmord. Vid bedömningen bör även beaktas att uppmaningen

skett via mejl, och inte inom ramen för en hetsig muntlig ordväxling där det funnits mer begränsade möjligheter att utöva självbehärskning.

Vid en sammantagen bedömning, med särskild hänsyn till den restriktiva tillämpning som förordas i förarbetena, finner tingsrätten att omständigheterna vid gärningen visserligen har varit klart förmildrande, men inte till sådan grad att ansvarsfrihetsregeln är tillämplig. Victor Wallander ska därmed dömas för uppmaning till självmord.

Påföljd

Straffet för uppmaning till självmord är fängelse i högst två år. Vid bedömningen av gärningens straffvärde får, enligt lagmotiven, gärningar som riktats mot en särskilt sårbar eller ung målsägande typiskt sett anses som allvarligare än gärningar där så inte är fallet (a. prop. s. 30).

Den aktuella uppmaningen till självmord har riktats mot en mycket sårbar målsägande. Vid bedömningen av gärningens straffvärde måste dock även beaktas att det, som redovisats ovan, föreligger förmildrande omständigheter vid uppmaningen, som särskilt aktualiserat frågan om tillämpning av ansvarsfrihetsregeln i bestämmelsens tredje stycke.

Vid en sammantagen bedömning finner tingsrätten att straffmättningsvärdet motsvarar en månads fängelse.

I lagmotiven uttalas att brottet uppmaning till självmord i många fall bör kunna vara av sådan art att det finns skäl för att bestämma påföljden till fängelse även om straffvärdet i sig eller tidigare brottslighet inte talar för det (a. prop. s. 30). Brottet är således av sådant slag att det normalt föreligger en presumtion för att påföljden ska bestämmas till fängelse (s.k. artbrott). Av lagmotiven framgår dock att det i fråga om mindre allvarlig sådan brottslighet finns ett utrymme för att döma till en icke frihetsberövande påföljd, om förutsättningarna för påföljden i övrigt är uppfyllda. Hur stort detta utrymme är framgår däremot varken av lagmotiven eller av rättspraxis.

I detta fall anser tingsrätten, med hänsyn till brottets straffvärde och de förmildrande omständigheterna vid uppmaningen, att gärningens artvärde inte är så högt att brottets art utgör skäl för fängelse. Victor Wallander lever under ordnade förhållanden, är tidigare ostraffad för brott av betydelse för påföljdsvalet och det saknas skäl att tro att han kommer fortsätta göra sig

skyldig till brott. Mot denna bakgrund anser tingsrätten att påföljden kan stanna vid en villkorlig dom som ska förenas med 40 dagsböter. Varje dagsbot ska på grund av Victor Wallanders ekonomiska förhållanden bestämmas till 330 kr.

Ersättning och återbetalningsskyldighet till staten

Klas Bjuremark har begärt ersättning för drygt 50 timmars arbete. Den begärda ersättning får anses hög för ett mål som avsett endast en gärning av, sett till straffvärdet, inte alltför allvarlig karaktär. Förundersökningen har dock varit förhållandesvis omfattande och huvudförhandlingen i målet har pågått under en och en halv förhandlingsdag. Målet har vidare avsett en nytillkommen och förhållandesvis lagtekniskt komplicerad straffbestämmelse. Målet har även varit av känslig karaktär. Till detta kommer att tingsrätten anser att Klas Bjuremark har utfört sitt uppdrag med omsorg och skicklighet. Sammantaget finner tingsrätten att den ersättning som Klas Bjuremark begärt är skälig.

Med hänsyn till utgången och Victor Wallanders ekonomiska förhållanden ska han enligt huvudregeln i 31 kap. 1 § första stycket rättegångsbalken stå för kostnaden för försvaret. En fullständig återbetalningsskyldighet skulle emellertid utgöra en alltför sträng reaktion på den aktuella brottsligheten och inte stå i rimlig proportion till den utdömda påföljden (se prop. 1972:4 s. 267, RH 1988:73 och Hovrättens över Skåne och Blekinge dom den 19 maj 2021 i mål nr B 3043-20; se även NJA 2020 s. 154). I någon mån bör även beaktas att omständigheterna vid gärningen har varit klart förmildrande, vilket särskilt har framkommit genom den bevisning som försvaret har åberopat. Det föreligger därmed förutsättningar att jämka återbetalningsskyldigheten för Victor Wallander (se 31 kap. 1 § fjärde stycket rättegångsbalken).

Tingsrätten anser sammantaget att Victor Wallander ska återbetala 15 000 kr av kostnaderna för försvararen. Eftersom Victor Wallander döms för brottet saknar han rätt till ersättning för sin kostnad för vittnesbevisning (jfr 31 kap. 2 § rättegångsbalken).

Brottsofferfond

Eftersom Victor Wallander döms för brott där fängelse ingår i straffskalan ska han betala avgift till Brottsofferfonden.

4. Rätten

Tingsfiskalen Erik Andersson samt nämndemän.

Digitalt signerad av tingsfiskalen Erik Andersson

5. Överklagandeinformation

Hur man överklagar

Överklagandet ska ha kommit in till Solna tingsrätt senast den 8 november 2022. Överklagandet ska vara skriftligt. Solna tingsrätt skickar det vidare till Svea hovrätt.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid så har den andra parten också rätt att överklaga, även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv Solna tingsrätts namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet. Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför. Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen till en huvudförhandling.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer. Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer. Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till Solna tingsrätt. Tänk på att skicka det i god tid med hänsyn till postgången.

Vad händer sedan?

Solna tingsrätt kontrollerar att överklagandet har kommit in i rätt tid. Om det har kommit in för sent avisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet har kommit in i tid skickar domstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Svea hovrätt.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även Svea hovrätt skicka brev på det sättet.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till Svea hovrätt tar domstolen först ställning till om målet ska

tas upp till prövning. Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att ta med allt du vill föra fram i överklagandet.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd. Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen och det är kopplat till en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i 4 olika fall.

1. Hovrätten bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten har dömt rätt.
2. Hovrätten anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
3. Hovrätten behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
4. Hovrätten bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Det krävs också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

Vill du veta mer?

Mer information finns på www.domstol.se. Ta kontakt med Solna tingsrätt eller Svea hovrätt om du har frågor.